

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat EREN
Diyarbakır Milletvekili

2026 yılı hububat alım döneminde Diyarbakır'ın Silvan ilçesine bağlı Bulaklıdere (Heydereka) Mahallesi'nde Toprak Mahsulleri Ofisi tarafından gerçekleştirilen buğday alımlarına ilişkin ciddi mağduriyet iddiaları tarafımıza iletilmiştir. Üretici beyanlarına göre, bölgedeki lisanslı depoların ve Bulaklıdere'de bulunan Balyan Lisanslı Depoculuk tesisinin dolması üzerine TMO, tesisin bulunduğu bölgede açık arazide buğday yığınları oluşturarak alım yapmaya başlamıştır. Randevu sistemi üzerinden çok sayıda üretici bu açık alım noktasına yönlendirilmiş ve yaklaşık 18 bin ton buğday teslim alınmıştır.

TMO'nun 2026 yılı ekmeklik buğday alım fiyatlarına göre 1. grup ürünün fiyatı ton başına 16.750 TL, 2. grup ürünün fiyatı 16.500 TL, 3. grup ürünün fiyatı 15.750 TL ve düşük vasıflı ürünün fiyatı 14.750 TL olarak belirlenmiştir. Buna göre 3. grup olması gereken bir ürünün düşük vasıflı, diğer bir ifadeyle yemlik olarak sınıflandırılması, çiftçinin ton başına 1.000 TL daha düşük bedel almasına neden olmaktadır. Hububatın hangi kalite grubunda değerlendirileceği protein, hektolitre ağırlığı, rutubet ve diğer teknik özellikler üzerinden yapılan analizlerle belirlenmektedir. Bu nedenle analiz cihazlarının doğru ölçüm yapması, üreticinin ürününün gerçek niteliğine uygun biçimde sınıflandırılması ve emeğinin karşılığını alması bakımından belirleyicidir.

Tarafımıza ulaşan bilgilere göre Bulaklıdere açık alım noktasında TMO tarafından kullanılan analiz cihazı özellikle protein değerlerini düşük ölçmektedir. Bu nedenle bölgede ağırlıklı olarak 3. grup kalite özellikleri taşıdığı belirtilen çok sayıda buğdayın, 4. sınıf olarak ifade edilen düşük vasıflı yemlik ürün grubuna dahil edildiği ileri sürülmektedir. Üreticilerin yoğun itirazları üzerine TMO tarafından kullanılan cihazın geçici olarak devre dışı bırakıldığı, aynı numunelerin Balyan LİDAŞ bünyesindeki analiz cihazında yeniden incelendiği belirtilmektedir. Üretici beyanlarına göre TMO cihazında yüzde 9,1 olarak ölçülen aynı numunenin protein değeri LİDAŞ cihazında yüzde 11,2 olarak tespit edilmiştir. LİDAŞ cihazının kullanıldığı süre içinde ürünlerin yemlik olarak sınıflandırılmasında belirgin bir azalma yaşandığı, TMO'nun kendi cihazını yeniden kullanmaya başlamasıyla ürünlerin yeniden düşük vasıflı olarak sınıflandırıldığı ifade edilmektedir.

İki cihaz arasındaki 2,1 puanlık protein ölçüm farkı, ürünün kalite grubunu ve üreticiye ödenecek bedeli doğrudan değiştirebilecek büyüklüktedir. İddiaların yaklaşık 18 bin tonluk alımı ilgilendirdiği dikkate alındığında, 3. grup olması gereken ürünlerin tamamının düşük vasıflı olarak değerlendirilmesi halinde oluşabilecek fiyat farkı teorik olarak 18 milyon TL'ye ulaşmaktadır. Gerçek zararın belirlenebilmesi için her üreticinin analiz sonuçlarının, teslim ettiği ürün miktarının ve uygulanan fiyatın ayrı ayrı incelenmesi gerekmektedir. Üreticiler ayrıca ürünlerini TMO'nun randevu sistemiyle belirlenen alım noktasına taşımak zorunda kaldıklarını, nakliye giderlerinin de ürün bedeline dahil edilmesi nedeniyle hatalı sınıflandırmadan kaynaklanan kaybın üretim ve taşıma maliyetleriyle birlikte daha ağır bir mağduriyete dönüştüğünü ifade etmektedir.

Bu bağlamda;

- 1- Silvan ilçesi Bulaklıdere Mahallesi'nde TMO tarafından açık alım yöntemiyle kaç üreticiden toplam kaç ton buğday teslim alınmıştır
- 2- Teslim alınan buğdayların kaç 1. grup, kaç 2. grup, kaç 3. grup ve kaç düşük vasıflı yemlik ürün olarak sınıflandırılmıştır? Her bir grubun toplam alım içindeki oranı nedir?
- 3- Bulaklıdere açık alım noktasında 3. grup ve düşük vasıflı olarak sınıflandırılan buğday miktarları kaç tondur? Düşük vasıflı ürün oranı Diyarbakır'daki diğer alım noktalarının ve Türkiye genelinin ortalamasından farklı mıdır?
- 4- Bölgede ağırlıklı olarak 3. grup nitelik taşıdığı belirtilen buğdayların önemli bir bölümünün düşük vasıflı yemlik ürün olarak sınıflandırıldığı iddiası doğru mudur?
- 5- TMO'nun kullandığı cihazda yüzde 9,1 olarak ölçülen aynı numunenin Balyan LİDAŞ cihazında yüzde 11,2 protein değerine ulaştığı iddiası Bakanlığınızca araştırılmış mıdır? İki cihaz arasında karşılaştırmalı analiz yapılmışsa sonuçları nelerdir?
- 6- Bulaklıdere açık alım noktasında kullanılan TMO analiz cihazının marka ve modeli nedir? Cihazın son kalibrasyon tarihi, kalibrasyonu yapan kuruluş ve ölçüm belirsizliği değerleri nelerdir?
- 7- Üreticilerin itirazları üzerine TMO cihazı inceleme veya kontrol amacıyla alım sahasından kaldırılmış mıdır? Kaldırılmışsa cihaz üzerinde hangi işlemler yapılmış ve hangi teknik sonuçlara ulaşılmıştır?
- 8- TMO cihazının kullanılmadığı ve Balyan LİDAŞ cihazıyla analiz yapıldığı dönemde kaç ton ürün alınmış, bunların ne kadarı düşük vasıflı olarak sınıflandırılmıştır? TMO cihazının kullanıldığı dönemle arasında nasıl bir fark oluşmuştur?
- 9- Söz konusu cihazın ölçüm sonuçlarına kaç üretici itiraz etmiştir? Kaç ürün numunesi ikinci kez analiz edilmiş ve kaç ürünün kalite grubu değiştirilmiştir?
- 10- Hatalı analiz nedeniyle 3. grup olması gerekirken düşük vasıflı yemlik olarak sınıflandırıldığı tespit edilen ürünlerin tamamı yeniden değerlendirilecek midir? Üreticilere ton başına oluşan 1.000 TL'lik fiyat farkı ödenecek midir?
- 11- Yaklaşık 18 bin tonluk alıma ilişkin numune analiz sonuçları, cihaz kayıtları, kalibrasyon belgeleri, yığın kayıtları ve üreticilere yapılan ödemeler hakkında idari veya teknik inceleme başlatılmış mıdır?
- 12- Üreticilerin ürünlerini hatalı ölçüm yaptığı ileri sürülen tek bir alım noktasına yönlendirilmesi ve nakliye dahil önemli maliyetlere katlanması nedeniyle oluşan diğer zararların karşılanmasına yönelik bir çalışma yapılacak mıdır?